

Гадавая
справаздача

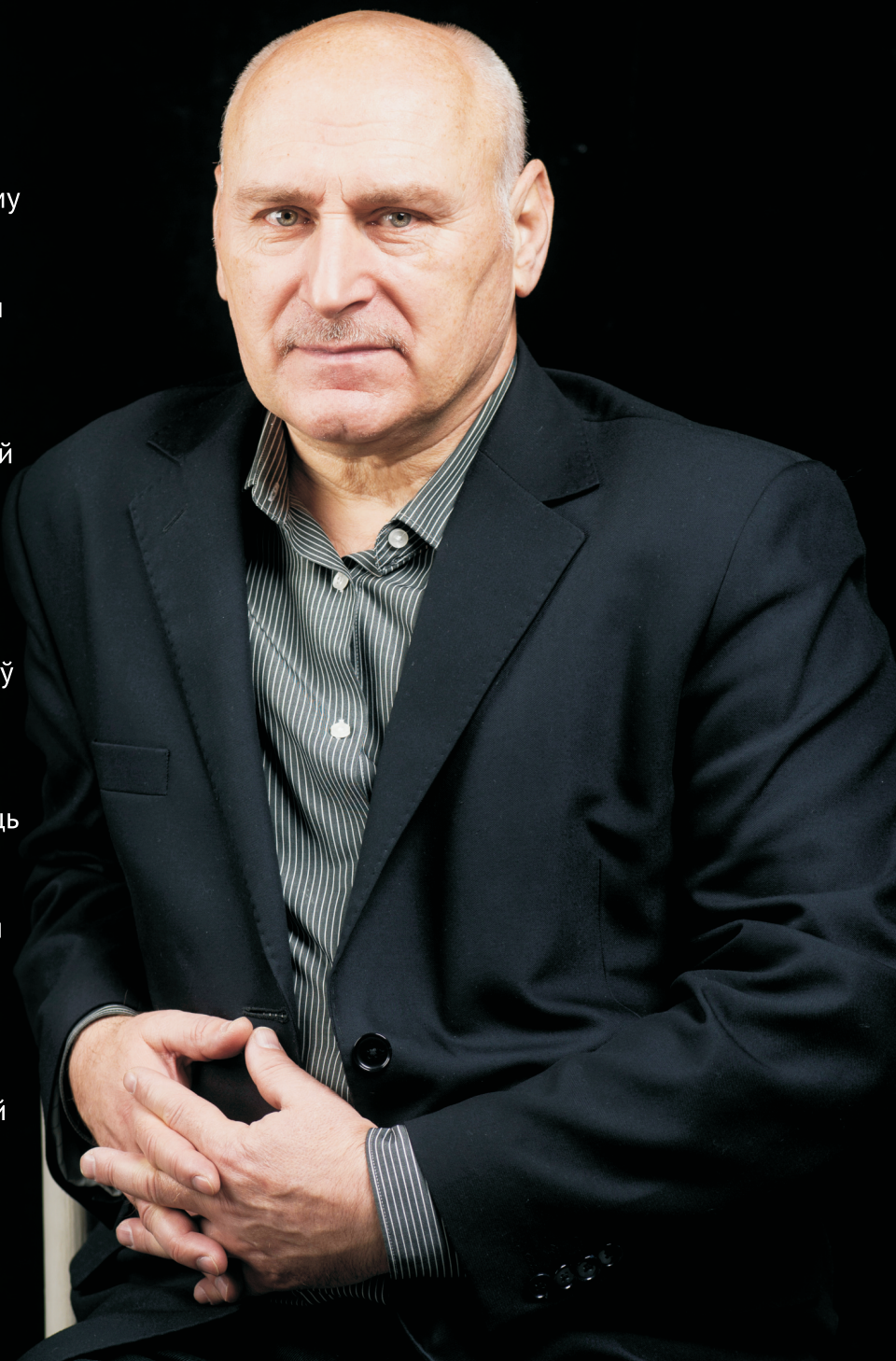

2017

Беларусаў называюць літаратурацэнтрычнай нацыяй, бо ля вытокаў нашай дзяржаўнасці на пачатку 20-х гадоў мінулага стагоддзя стаялі літаратары Янка Купала, Якуб Колас, Вацлаў Ластоўскі, Браніслаў Тарашкевіч, Цішка Гартны ды іншыя вядомыя творцы. Беларускія пісьменнікі заўсёды былі ў першых шэрагах змагароў за свабоду творчасці, за захаванне ды развіццё роднай мовы. Напрацягу свайго існавання, ва ўсе часы, Саюз яднаў і яднае вакол сябе самых вядомых і адметных, самых цікавых і пазнавальных, самых чытаных і папулярных беларускіх літаратараў, якія заставаліся грамадзянамі сваёй краіны, а таму ім неаб'якавы быў яе лёс. Гэтыя традыцыі, закладзеныя папярэднікамі, працягваем сёння мы. Праца з людзьмі творчымі, кожны з якіх – Асоба, патрабуе ад нас асаблівай адказнасці. Менавіта таму настолькі шырокай і ўсеахопнай стала дзейнасць Саюза ў апошнія гады. Выдавецкая справа, абарона правоў творцаў, праца з моладдзю, гendarная тэматыка, арганізацыя вечарынаў, сустрэчаў з чытачамі ды інш. – сталі паўсядзённым клопам супрацоўнікаў офіса Саюза. Нягледзячы на тое, што працаваць даводзіцца ў няпростых умовах, без дзяржаўнай падтрымкі, мы стараемся ўдзяляць максімум увагі нашым сябрам і ўсю дзейнасць накіроўваць на карысць роднай літаратуры і мовы, якія з'яўляюцца асновай, падмуркам існавання беларускай нацыі, а значыць – і краіны Беларусь.

**Барыс Пятровіч,
старшыня
ГА “Саюз беларускіх
пісьменнікаў”**

НАШАЯ МІСІЯ

Мы, ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў”, прафесійная творчая супольнасць літаратараў Беларусі, якія аб'ядноўваюцца на прынцыпах свабоды слова і самавыяўлення дзеля абароны правоў і інтарэсаў творцаў, развіцця, папулярызацыі і павышэння статусу беларускай літаратуры як неад'емнай каштоўнасці грамадства, без якой немагчымае паўнаwartаснае існаванне беларускай нацыі.

НАШЫЯ МЭТЫ

- Абарона правоў пісьменнікаў як групы, абмежаванай у свабодзе слова.
- Забеспячэнне свабоднага доступу чытачоў да шырокага спектру незалежнай нацыянальнай літаратуры.
- Падвышэнне кампетэнцыяў пісьменнікаў-сябраў Саюза ў прасоўванні сваіх правоў ды інтарэсаў і магчымасцяў у самавыяўленні.
- Падвышэнне статусу беларускіх твораў і творцаў у грамадстве.

НАШ КАЛЕКТЫЎ

Фота: Яўген Ерчак

Старшыня ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў”

Барыс Пятровіч (Сачанка), празаік, галоўны рэдактар часопіса “Дзеяслоў”. Абраны старшынём у 2011 годзе, пераабраны ў 2017 годзе на 17-м Чарговым З’ездзе арганізацыі.

Першы намеснік старшыні, пісьменнік, навуковец, рэдактар выдання “Літаратурная Беларусь” пры газеце “Новы час” **Алесь Пашкевіч**.

Быў старшынём СБП з 2002 па 2011 гг.

Намеснік старшыні, каардынатар дзейнасці абласных аддзяленняў, паэт **Усевалад Сцебурака**.

Адказны сакратар часопіса “Дзеяслоў”, кандыдат філалагічных навук, паэт **Анатоль Івашчанка**.

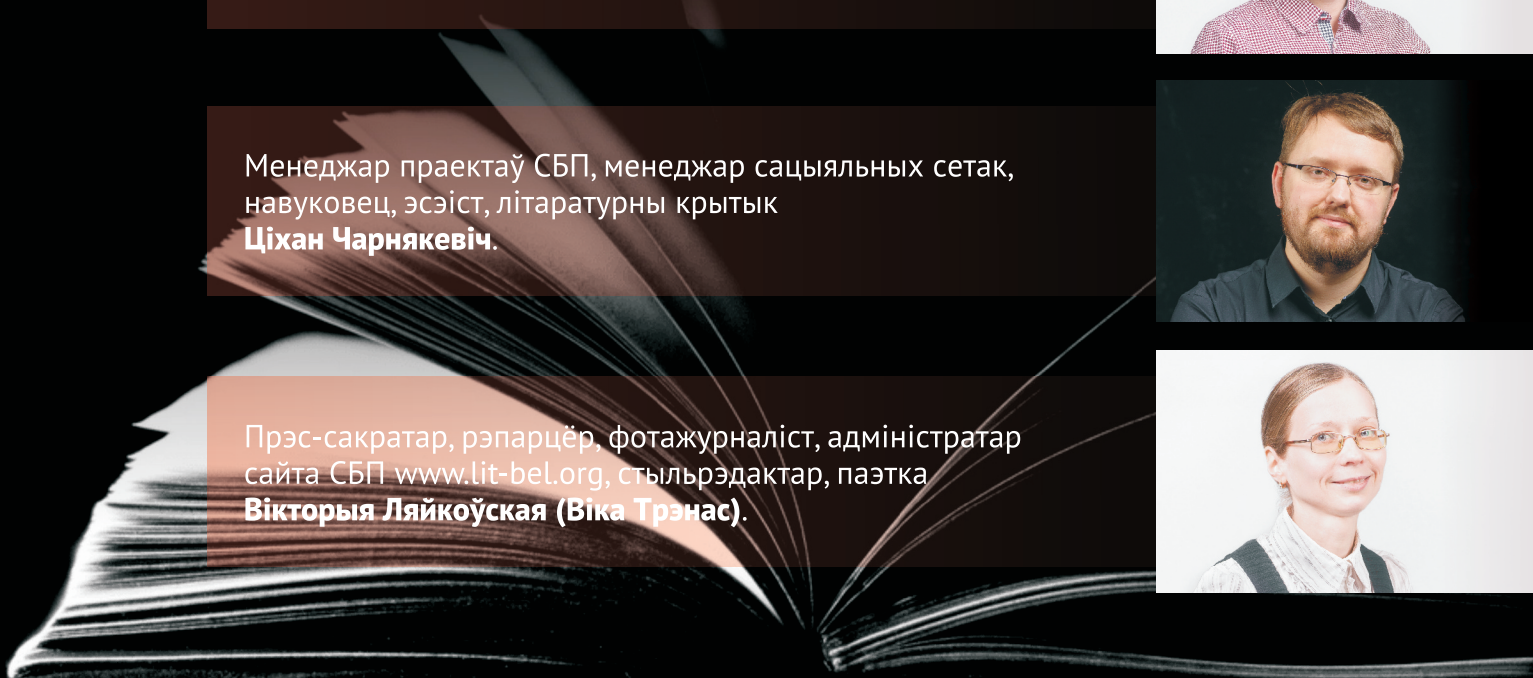
Сакратар-рэферэнт, літаратурны перакладчык **Сюзанна Паўкштэла**.

Менеджар праектаў СБП, менеджар сацыяльных сетак, навуковец, эсэіст, літаратурны крытык **Ціхан Чарнякевіч**.

Прэс-сакратар, рэпарцёр, фотажурналіст, адміністратар сайта СБП www.lit-bel.org, стыльрэдактар, паэтка **Вікторыя Ляйкоўская (Віка Трэнас)**.

ПРА НАС: МІНУЛАЕ І СУЧАСНАСЦЬ

Саюз беларускіх пісьменнікаў – старэйшая творчая арганізацыя краіны, заснаваная ў 1934 годзе. Ля вытокаў нашага Саюза стаялі класікі нацыянальнай літаратуры Янка Купала, Якуб Колас, Кузьма Чорны, Кандрат Крапіва, Міхась Лынькоў, Пятрусь Броўка, Аркадзь Куляшоў, Пімен Панчанка, Максім Танк, Іван Шамякін, Васіль Быкаў. Ад першых дзён СБП (раней Саюз пісьменнікаў Беларусі – СПБ) паслядоўна стаяў на пазіцыі абароны роднай мовы, культуры, літаратуры. За што і цяпер пераслед.

Літаратурнае аб'яднанне “Узвышша”. 1928

За гады існавання сябрамі нашага Саюза напісаныя творы, якія, без перабольшвання, увайшлі ў яе залаты фонд і сёння вывучаюцца ў школах і ВНУ. Далёка за межамі Беларусі вядомыя імёны сяброў СБП Максіма Танка і Івана Мележа, Васіля Быкава і Івана Шамякіна, Янкі Брыля і Уладзіміра Караткевіча, Алесья Адамовіча і Ніла Гілевіча, Рыгора Барадуліна і Генадзя Бураўкіна, Івана Пташнікава і Міхася Стральцова... і дзясяткаў іншых сусветна значных творцаў.

XVII з'езд Саюза беларускіх пісьменнікаў. Фота: Аляксандр Кісялёў

У 80-я гады мінулага стагоддзя, падчас перабудовы і галоснасці, сябры СБП сталі на чале нацыянальнага руху за незалежнасць, а калі ў 1994-м годзе пачалося згортванне дэмакратычных пераўтварэнняў і наступ на беларускую мову і культуру, сябры СБП паўсталі на змаганне з усталёўваннем у краіне дыктатуры, за свабоду слова і думкі. За што і пацярпелі зноў. У 1996 годзе паводле Указа прэзідэнта РБ быў забраны дом, які належаў СБП – Дом Літаратара, у 2002-м – былі забраныя ўсе выданні, заснавальнікам якіх быў СБП. У 2005 годзе быў створаны праўладны Саюз пісьменнікаў, які атрымаў нашу ранейшую назву – Саюз пісьменнікаў Беларусі. Новастворанаму Саюзу былі перададзеныя памяшканні ў былым нашым доме, аддадзены выданні, якія раней належалі СБП. Такім чынам дзяржава падзяліла пісьменнікаў на “сваіх” і “чужых” і падзел гэты адбыўся не па творчых прынцыпах, а па лаяльнасці да існуючай улады...

Алесь Пашкевіч, Анатоль Вярцінскі, Барыс Пятровіч на XVII з'ездзе Саюза беларускіх пісьменнікаў. Фота: Аляксандр Кісялёў.

У 2006-м і ў 2010 гадах з боку дзяржавы і праўладнага саюза былі зроблены спробы ліквідаваць нашу арганізацыю, і толькі дзякуючы міжнароднай падтрымцы і салідарнасці пісьменніцкіх арганізацый Еўропы нам удалося захаваць наш Саюз і пазбегнуць ліквідацыі. Але пераслед сяброў нашай арганізацыі працягваецца. Існуюць гэтак званыя “чорныя спісы” літаратараў, творы і кнігі якіх забаронена друкаваць у дзяржаўных выдавецтвах і выданнях, якім забароненыя сустрэчы з чытачамі ў бібліятэках і навучальных установах.

XVII з'езд Саюза беларускіх пісьменнікаў. Фота: Аляксандр Кісялёў.

Сёння ў Саюз беларускіх пісьменнікаў уваходзіць

467 сяброў – 332 пісьменнікі і 135 пісьменніц,

у тым ліку ўсе найбольш вядомыя ў Беларусі і за яе межамі літаратары – Анатоль Вярцінскі, Алесь Разанаў, Раіса Баравікова, Уладзімір Някляеў, Святлана Алексіевіч, Уладзімір Арлоў і інш., а таксама самыя таленавітыя беларускія аўтары сярэдняга і малодшага пакаленняў. Іх творчасць ахоплівае ўсе вядомыя роды літаратуры: паэзію, прозу, драматургію, пераклады, творы для дзяцей, а таксама эсэістыку, дакументалістыку, навуковыя даследаванні. Пры арганізацыі створаныя секцыя нон-фікшн і Таварыства

Святлана Алексіевіч. Фота: Таццяна Матусевіч.

Кнігі сяброў нашай арганізацыі перакладаюцца на розныя мовы свету. Беларускія літаратары ў апошнія гады сталі лаўрэатамі многіх прэстыжных міжнародных прэмій, а Святлана Алексіевіч у 2015 годзе атрымала Нобелеўскую прэмію...

Мы працуем дзеля: пісьменнікаў, настаўнікаў, моладзі, якая навучаецца; чытачоў, аматараў літаратуры; творчай моладзі; выдаўцоў, кнігагандляроў; спецыялістаў.

СБП з'яўляецца дзейным сябрам Еўрапейскай Пісьменніцкай рады, Рады Асацыяцыі балтыйскіх пісьменніцкіх саюзаў. Часопіс “Дзеяслоў”, выдаваны СБП, уваходзіць у еўрапейскую сетку культурніцкіх часопісаў Eurozine. У 2015 годзе арганізацыя атрымала прэмію Heroes of copyright Шведскага адміністрацыйнага цэнтру аўтарскіх правоў у галіне літаратуры ALIS.

Пасяджэнне Рады ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў”. Фота: Віка Трэнас.

Адміністрацыйная дзейнасць Саюза забяспечваецца Сакратарыятам (старшыня і намеснікі старшыні), Радай, Прыёмнай і Рэвізійнай камісіямі, а таксама старшынямі пяці абласных аддзяленняў.

НАШЫЯ ДАСЯГНЕННІ Ў 2017 ГОДЗЕ

8 літаратурных прэмій і не менш за **40** лаўрэатаў;

5 фестываляў;

32 новыя кнігі, у іх ліку **7** для дзяцей і аўдыякнігі;

12 нумароў “Літаратурнай Беларусі”;

6 нумароў “Дзеяслова”;

2 творчыя стыпендыі і **7** стыпендыятаў;

20 новых студэнтаў і студэнтак у Школе маладога пісьменніка,

82 заяўкі на навучанне, конкурс больш за 4 чалавекі на месца;

43 397 карыстальнікаў і **162 411** праглядаў сайта lit-bel.org з

10 краінаў свету;

Больш за **400** імпрэзаў па ўсёй Беларусі, у якіх узялі ўдзел
больш за **23805** чалавек;

Не менш за **100** згадак Саюза беларускіх пісьменнікаў у
беларускай і замежнай прэсе з ахопам не менш за **100 000**
чытачоў.

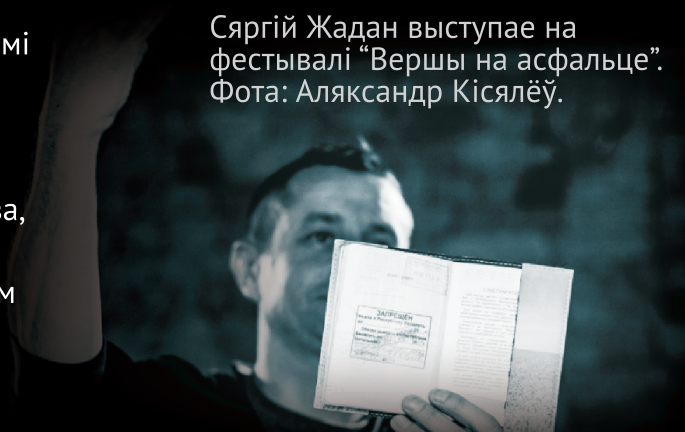

ЗА СВАБОДУ СЛОВА, ДУМКІ І ВЫКАЗВАННЯ

Цягам 2017 года ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў” прыняло некалькі дзясяткаў адкрытых заяў, датычных актуальных у краіне пытанняў, у тым ліку з мэтамі адстойвання правоў пісьменнікаў, ушанавання культурнай спадчыны, пашырэння сферы ўжывання беларускай мовы і літаратуры.

Калі ў лютым 2017 года праваахоўнымі органамі Беларусі быў затрыманы вядомы ўкраінскі пісьменнік Сяргій Жадан, які прыехаў узяць удзел у VI Міжнародным паэтычным фестывалі “Вершы на асфальце” памяці Міхася Стральцова, дзякуючы супольным намаганням грамадскіх арганізацый пастанова аб яго дэпартацыі цягам 72 гадзін была адменена, і творца паспяхова выступіў у Мінску.

Сяргій Жадан выступае на фестывалі “Вершы на асфальце”.
Фота: Аляксандр Кісялёў.

У сакавіку 2017 года на XVII справаздачна-выбарчым з'ездзе ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў» былі прынятыя Рэзалюцыя і заявы «З нагоды 500-годдзя беларускага кнігадрукавання», «З нагоды выключэння аб'яднання з пераліку творчых саюзаў», «Па сітуацыі з літаратурнымі музеямі».

Публіка на Стральцоўскім фестывалі.
Фота: Аляксандр Кісялёў.

У выніку адкрытага звароту да вышэйшых дзяржструктур і шырокага грамадскага абмеркавання ГА “СБП” быў адноўлены статус творчага саюза, і сябры арганізацыі былі вызвалены ад так званага “падатку на дармаедства”.

Фота: Аляксандр Кісялёў.

ГА “СБП” публічна асудзіў затрыманні па “Справе патрыётаў”, выступіў з заявай у абарону паэта Уладзіміра Някляева на судзе, выказаўся ў сувязі з пазбаўленнем ліцэнзіі на адвакацкую дзейнасць Ганны Бахціной.

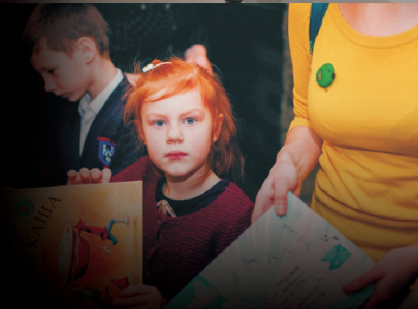
ВЫДАННЕ І ПРАМОЦЫЯ КНІГ

Саюз беларускіх пісьменнікаў мае кніжныя серыі, якія публікуюцца ў незалежных выдавецтвах.

Цягам 2017 года выйшлі:

- для сталых аўтараў у “Кнігарні пісьменніка” – 18 кніг,
- для дэбютантаў: “Пункт адліку” – 4,
- для дзяцей, беларускія і перакладныя: “Каляровы ровар” – 7, у тым ліку 3 аўдыякнігі,
- для перакладаў замежнай літаратуры: “ПрайдзіСвет” – 2 кнігі,
- “Бібліятэчка часопіса “Дзеяслоў” – 1 кніга.

На прэзентацыях
дзіцячых кніг.
Аўтары фота:
Зарына Кандрацьева,
Аляксандр Кісялёў,
Віка Трэнас.

Надзея Кандрусевіч, перакладчыца:

“Серыя “Каляровы ровар”, якая выходзіць пры падтрымцы Саюза беларускіх пісьменнікаў, была заснаваная для выдання дзіцячай літаратуры па-беларуску. У серыі выходзілі кнігі беларускіх аўтараў, а таксама кнігі шведскіх дзіцячых пісьменнікаў у перакладзе на беларускую мову. Дзіцячая кніга – гэта першая сустрэча дзіцяці з літаратурай і мастацтвам, таму выданне якасных кніг для дзяцей вельмі важная справа. Цікавае да чытання сярод дзетак можна бачыць на прэзентацыях выдадзеных кніг. У гэтым годзе ў серыі выйшла кніга Гунілы Бэргстрэм пра Біла і Болу, якая закранае праблему асаблівасці і нашага стаўлення да асаблівых людзей. Мне вельмі важныя ўсе пераклады і праекты, якімі я займаюся, і я вельмі ўдзячная СБП за падтрымку і дапамогу ў іх рэалізацыі”.

Фота: Віка Трэнас.

Штогод выходзяць абласныя альманахі, якія прадстаўляюць творчасць пісьменнікаў з рэгіёнаў: Брэсцкай, Віцебскай, Гомельскай, Гродзенскай, Магілёўскай абласцей.

Акрамя часопіса “Дзеяслоў” і дадатка “Літаратурная Беларусь” СБП мае такія перыядычныя выданні, як альманах для дзяцей “Гарбузік” і інфармацыйны бюлетэнь “Кніганоса”.

Арганізацыя прадстаўляе сучасную беларускую і замежную літаратуру ў інтэрнэце:

- Электронныя і аўдыякнігі на сайце СБП – lit-bel.org/by/lib/books
- Літаратурнае радыё – litradiio.by
- Інтэрнэт-часопіс ПрайдзіСвет – prajdzisvet.org

Саюз беларускіх пісьменнікаў **арганізуе выступленні незалежных творцаў** у Мінску і рэгіёнах. За год было праведзена больш за **400** прэзентацый новых кніг, творчых сустрэч па ўсёй Беларусі, у якіх узялі ўдзел больш за **1870** выступоўцаў і больш за **23805** гледачоў. У бібліятэкі, навучальныя ўстановы, на курсы “Мова Нанова” былі перададзены тысячы кніг.

СБП надае вялікую ўвагу захаванню памяці пра літаратараў, клопату пра культурную спадчыну, а таксама святкаванню юбіляў вядомых пісьменнікаў.

У 2017 годзе арганізацыя ў чарговы раз правяла вечарыну памяці паэтаў і прадстаўнікоў інтэлігенцыі, рэпрэсаваных у Савецкай Беларусі ў 1930-х гадах.

Юбілей часопіса “Дзеяслоў”. Фота: Аляксандр Кісялёў, Віка Трэнас.

Літаратурна-мастацкі часопіс “Дзеяслоў” (www.dziejaslou.by) **аздначыў сваё 15-годдзе** маштабнай акцыяй-флэшмомам у інтэрнэце і вялікім канцэртам, у якім узялі ўдзел некалькі дзясяткаў пісьменнікаў і музыкантаў.

ГРАМАДСКІЯ КАМПАНІІ

Цягам 2017 года ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў» супольна з грамадскай культурніцкай кампаніяй «Будзьма беларусамі!» зладзіў акцыю **“Пяцісотгоднасць” у гонар 500-годдзя беларускага кнігадрукавання**. Па ўсёй краіне, у вялікіх і малых гарадах, прайшлі сотні асветніцкіх сустрэч, лекцый, прэзентацый, якія наведалі тысячы слухачоў.

ЛІТАРАТУРНЫЯ ПРЭМІІ

Літаратурная прэмія імя Ежы Гедройца

прысуджаецца штогод за найлепшую кнігу, напісаную на беларускай мове, у жанрах «мастацкая проза» і «эсэістыка». Арганізатарамі конкурсу з’яўляюцца Беларускі ПЭН-цэнтр, Пасольства Рэспублікі Польшча ў Рэспубліцы Беларусь, Польскі Інстытут у Мінску; фундатары ўзнагарод – «Ідэя Банк», дабрачынны фонд “Вяртанне”. У 2017 годзе лаўрэатамі сталі: Зміцер Бартосік (1 месца), Людміла Рублеўская (2 месца), Адам Глобус (3 месца). Узнагароды за другое і трэцяе месца – творчая стыпендыя ў Готланд (Швецыя) і выданне кнігі – прадастаўлены Саюзам беларускіх пісьменнікаў.

Уручэнне Прэміі Гедройца.
Фота: Наста Грышчук.

Прэмія Аляксандра і Марыі Стагановічаў

прысуджаецца за кнігі, напісаныя ў Беларусі на беларускай мове ў перыяд 2011–2014 гг. у галіне дакументальнай літаратуры ў наступных жанрах: мемуары, успаміны, дзённікі, эпістальная спадчына (не толькі ўласныя, але і публікацыі чужых); біяграфіі; травелогі (падарожныя нататкі). Партнёрамі ў арганізацыі конкурсу і ўручэнні прэміі выступаюць: Беларускі інстытут навукі і мастацтва, ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў», МГА «Згуртаванне беларусаў свету «Бацькаўшчына», выдавецтва «Лімарыус». У 2017 годзе былі ўганараваныя: Зміцер Бартосік (1 месца), Вітаўт Кіпель (2 месца), Сяргей Чыгрын (3 месца).

Наталля Гардзіенка, архівіст, навуковец,
кіраўніца секцыі нон-фікшн пры СБП:

“Любыя прэміі, ці то дзяржаўныя, ці то прыватныя, спрыяюць развіццю літаратуры, таму чым больш розных прэміяў, тым лепш. Прэмія ж імя Аляксандра і Марыі Стагановічаў важная тым, што яна стала першай спецыялізаванай узнагародай за творы, напісаныя ў галіне непрыдуманай літаратуры. Гэтая літаратура цягам доўгага часу ў Беларусі ўспрымалася як другасная, малавартасная. Прэмія імя Стагановічаў дазволіла прыцягнуць увагу грамадства да непрыдуманай літаратуры, літаратуры нон-фікшн, папулярызаванай якой паспрыяла наступнае атрыманне Нобелеўскай прэміі Святланай Алексіевіч. Прэмія Стагановічаў носіць імя эміграцыйных дзеячаў і фундаваная эмігранткай, сімвалізуючы гэтым своеасаблівае аднаўленне беларускай літаратуры замежжа і метраполіі”.

Фота: Аляксандр Кісялёў.

Прэмія для перакладчыкаў імя Карласа Шэрмана

арганізаваная супольна ГА "Саюз беларускіх пісьменнікаў", Беларускім ПЭН-цэнтрам і дабрачынным фондам "Вяртанне". У 2017 годзе Андрэй Хадановіч узнагароджаны як найлепшы перакладчык за кнігу паэзіі Шарля Бадлера, выдадзеную ў серыі «Паэты планеты».

Уручэнне прэміі імя Карласа Шэрмана.
Фота: Віка Трэнас.

Літаратурная прэмія “Дэбют” імя Максіма Багдановіча заснаваная ў 2010 годзе Беларускім ПЭН-цэнтрам, Дабрачынным фондам “Вяртанне” і Саюзам беларускіх пісьменнікаў. Уручаецца за дэбютную кнігу аўтарам да 35 гадоў і даецца за творы ў жанрах, у якіх працаваў Максім Багдановіч: паэзія, проза, мастацкі пераклад. У 2017 годзе лаўрэатамі сталі: Міхал Бараноўскі (паэзія), Андрусь Горват (проза), Адэля Дубавец (мастацкі пераклад).

Прэмію Цёткі (Алаізы Пашкевіч) за найлепшую кнігу для дзяцей і падлеткаў абвясцілі ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў», Беларускі ПЭН-цэнтр і дабрачынны фонд “Вяртанне” ў 2015 годзе. Прэмія ўручаецца ў дзвюх намінацыях: за найлепшы твор для дзяцей і падлеткаў (незалежна ад роду літаратуры — проза, паэзія, драматургія — аўтару арыгінальнай беларускай кнігі) і за найлепшае мастацкае афармленне кнігі (мастаку-ілюстратару кнігі). У 2017 годзе былі ўганараваныя пісьменнік Уладзімір Арлоў і мастак Павел Татарнікаў за кнігу “Айчына: маляўнічая гісторыя”.

Літаратурная прэмія імя Наталлі Арсенневай за найлепшую паэтычную кнігу заснаваная ў 2017 годзе пры спрыянні Фонда культуры і адукацыі Орса-Рамана і Харытатыўнага фонда Згуртавання беларусаў Вялікай Брытаніі. Сузаснавальнікамі прэміі з'яўляюцца Саюз беларускіх пісьменнікаў, Беларускі ПЭН-цэнтр і Згуртаванне “Бацькаўшчына”.

Уладзімір Някляеў – лаўрэат прэміі імя Наталлі Арсенневай.
Фота: Віка Трэнас.

Літаратурная прэмія “Залаты апостраф” за найлепшую публікацыю ў часопісе «Дзеяслоў» у 2017 годзе была ўручаная ў 14-ы раз. Яе атрымалі Крысціна Бандурына (дэбют), Валеры Гапееў (проза) і Міхась Скобла (паэзія).

Штогадовая беларуска-ўкраінская літаратурная прэмія “Воін святла” імя Міхася Жызнеўскага заснаваная Саюзам беларускіх пісьменнікаў і Нацыянальным саюзам пісьменнікаў Украіны летам 2015 года. У 2017 годзе лаўрэатам прэміі стаў Міхась Скобла за

Фота: Віка Трэнас.

Зміцер Бартосік, літаратар, лаўрэат трох прэмій 2017:

“Калі я скажу, што Літаратурная прэмія – не галоўнае для сапраўднага пісьменніка, я не адкрыю Амерыку. Бо кнігі пішуцца, вядома, не дзеля прэмій. Але прэміі – необходимая рэч. Якая абуджае цікавасць людзей. Людзей, якія, можа, дзякуючы толькі паведамленням пра чарговую прэмію даведаюцца, што – аказваецца, у Беларусі ёсць такія аўтары! Якія пішуць на такія тэмы! Любая прэмія заўжды прыцягвае ўвагу СМІ. Не літаратурны семінар, не імпрэза памяці пісьменніка. А прэмія. І нават просты пералік намінантаў абуджае чытацкі апетыт. І прэміі павінна быць больш”.

ФЕСТИВАЛІ

Штогадовы **Міжнародны паэтычны фестываль памяці Міхася Стральцова "Вершы на асфальце"** запачаткаваны ў 2012 годзе ГА "Саюз беларускіх пісьменнікаў" і Беларускім ПЭН-цэнтрам. У розныя гады ўдзельнікамі фестывалю былі паэты з Беларусі, Германіі, Ісландыі, Казахстана, Літвы, Латвіі, Нарвегіі, Польшчы, Расіі, Славакіі, Украіны, Швецыі, Фінляндыі, Эстоніі. Сярод традыцыйных мерапрыемстваў фестывалю – паэтычны слэм, літаратурныя чытанні, дыскусіі, прэзентацыі кніг, кніжных серый, музычныя выступы і г.д. У 2017 годзе фестываль быў прымеркаваны да 80-годдзя з дня нараджэння свайго патрона Міхася Стральцова, доўжыўся тры дні на трох пляцоўках і аб'яднаў паэтаў, перакладчыкаў, музыкантаў з Беларусі, Літвы, Чэхіі, Швецыі, Украіны, Польшчы, Расіі.

У 2017 годзе Саюз беларускіх пісьменнікаў заснаваў **літаратурны фестываль "Знак роўнасці"**, які мае на мэце актуалізаваць дзейнасць тых творцаў, якія частку выціснутыя на перыферыю беларускага літаратурнага працэсу. Трохдзённая праграма фестывалю прапанавала звярнуцца да жаночай прысутнасці ў сучаснасці і мінулым беларускай літаратуры і тэатру, даць магчымасць беларускім пісьменніцам абмяняцца меркаваннямі, агучыць пісьменніцкі досвед рэгіянальных аўтараў і абмеркаваць асаблівасці літаратурнага жыцця па-за межамі сталіцы, а таксама разгледзець асноўныя спосабы гаварэння пра іншасць у дзіцячай літаратуры.

Удзельніцы фестывалю "Знак роўнасці" Хэйдзі Мары Крызнік (Нарвегія), Надзея Кандрусевіч, Ульрыка Кэрнборг (Швецыя), Вольга Гапеева, Юля Цімафеева.
Фота: Віка Трэнас.

Вольга Гапеева, паэтка, перакладчыца, навуковец, удзельніца фестывалю "Знак роўнасці":

"Нягледзячы на тое, што пытанні гендарнай роўнасці набываюць шырэйшае гучанне ў публічнай сферы нашай краіны, яшчэ шмат пунктаў гэтай сферы застаюцца малаагучанымі або ігнаруюцца зусім. Менавіта таму правядзенне асобнага фестывалю, які рабіў бы акцэнт на праблемах роўнасці (не толькі гендарнага парадку), – рэч актуальная і неабходная. Я з радасцю пагадзілася на прапанову правесці дыскусію ў межах фестывалю "Знак роўнасці", дзе прынялі ўдзел беларускія і замежныя літаратаркі. Абмеркаваныя падчас дыскусіі праблемы паказалі, што пытанні дыскрымінацыі жанчын у літаратуры ўсё яшчэ актуальныя, і гэта тычыцца і Беларусі, і Нарвегіі, і Швецыі. Хацелася б, каб фестываль стаў штогадовым."

Штогадовы **літаратурна-песенны фестываль “Бабіна лета” памяці Ніны Мацяш** праходзіць штогод у Белаазёрску (Брэсцкая вобласць), дзе жыла вядомая паэтка, перакладчыца, грамадскі дзеяч, заснавальніца абласнога альманаха “Жырандоля”, доўгі час кіраўніца Брэсцкага абласнога аддзялення ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў”. Сустрэча праходзіць у мясцовым Палацы культуры і аб’ядноўвае прыхільнікаў творчасці, калег і сяброў Ніны Мацяш.

На фестывалі памяці Ніны Мацяш.
Фота: Віка Трэнас.

Паэтычныя чытанні памяці паэтки Таццяны Сапач праводзяцца штогод у вёсцы Маркава Маладзечанскага раёна, на малой радзіме пісьменніцы.

Беларуска-польскі літаратурны семінар “Бязмежжа” штогод праводзіцца на Беластоцчыне і арганізаваны творчай інтэлігенцыяй Падляшша, у прыватнасці, кіраўніком “Радыё “Рацыя” Яўгенам Вапам пры ўдзеле беластоцкага штотыднёвіка “Ніва” сумесна з ГА “СБП”. У трохдзённай праграме: літаратурныя чытанні, прэзентацыі новых кніг, дыскусіі, музычныя выступы, цырымонія ўганаравання лаўрэатаў мясцовага літаратурнага конкурсу для тых, хто піша на беларускай мове.

Штогадовы **паэтычны фестываль у гонар Анатоля Сыса** праводзіцца на малой радзіме творцы, у вёсцы Гарошкаў Рэчыцкага раёна і яднае аматараў паэзіі, сяброў і прыхільнікаў творчасці паэта, яго родных і блізкіх.

На фестывалі ў гонар Анатоля Сыса.
Фота: Мікола Бянько.

ШКОЛА МАЛАДОГА ПІСЬМЕННІКА

Школа працуе з 2012 года як неформальны адукацыйны праект.

Форма працы: практычныя заняткі ў прозе з пастаяннымі выкладчыкамі, лекцыі і майстар-класы запрошаных навукоўцаў і аўтараў.

У 2017 годзе ў Школу маладога пісьменніка было **адбрана 20 новых студэнтаў і студэнтак.**

Конкурс быў больш, чым 4 чалавекі на месца (82 заяўкі, 20 адбрана).

За 5 гадоў у Школе адвучылася больш за 80 чалавек.

Па выніках кожнага навучальнага года выдаецца зборнік твораў выпускнікоў Школы.

Куратаркі праекта Алена Казлова і Юлія Цімафеева, выкладчыцы – Ганна Бутырчык, Наталля Павалыева, Людміла Рублеўская.

Заняткі ў Школе маладога пісьменніка.
Фота: Віка Трэнас.

Пяты выпуск Школы маладога пісьменніка.
Фота: Віка Трэнас.

Арамаіс Міракян, выпускнік Школы:

“Школа пісьменніка дала мне шмат карыснага – гэта і новыя знаёмствы з такімі ж, як я – творчымі, таленавітымі, незвычайнымі. Па другое – гэта тэарэтычныя веды і шмат практык, сустрэчы са знакамітымі пісьменнікамі – усяго не пералічыць. Але вынікам стаў дэбют у перыёдыцы...”

Фота: Віка Трэнас.

КОНКУРСЫ

Штогадовы **конкурс для маладых аўтараў “Экслібрыс”** штораз мае новую тэму. У 2017 годзе конкурс меў імя Францішка Скарыны, быў прымеркаваны да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання і прысвечаны перакладу на беларускую мову. Лаўрэатамі конкурсу сталі 5 маладых перакладчыкаў.

Лаўрэаты конкурсу “Экслібрыс”-2017.
Фота: Наста Грышчук.

Конкурс маладых журналістаў імя Аляксея Караля быў заснаваны газетай “Новы час” пры ўдзеле ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў” у 2017 годзе. Дыпламы атрымалі 8 аўтараў. У наступным годзе будзе асобная намінацыя для літаратурных крытыкаў.

Лаўрэаты конкурсу імя Аляксея Караля.
Фота: Віка Трэнас.

МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Books from Belarus

Некамерцыйны праект Books from Belarus (www.booksfrombelarus.net) мае на мэце прадстаўляць і прамаваць найлепшыя творы сучаснай беларускай літаратуры за мяжой, наладжваць кантакты з замежнымі выдавецтвамі, спрыяць перакладу кніг на розныя мовы. Куратаркі праекта Аляксандра Дварэцкая і Надзея Кандрусевіч.

У 2017 годзе беларускія пісьменнікі ўзялі ўдзел у кніжных кірмашах у Беластоку, Львове, Франкфурце. Выйшлі дзве кнігі прозы ў перакладзе на польскую мову Алены Брава і Барыса Пятровіча, якія былі прэзентаваныя ў Беластоку. Пераклад кнігі эсэ Таццяны Скарынкінай атрымала прэмію PEN Translates Англійскага ПЭН-цэнтра. Дэбютная паэтычная кніга Ганны Комар “Страх вышыні”, якая выйшла ў серыі “Пункт адліку” Саюза беларускіх пісьменнікаў, падчас VI Open Eurasian Book Forum and Literature Festival у Стакгольме атрымала прэмію імя Марзіі Закір’янавай, будзе перакладзеная на ангельскую мову і выйдзе ў Вялікабрытаніі.

Беларускія і ўкраінскія пісьменнікі на Форуме выдаўцоў у Львове.
Фота: Аляксандра Дварэцкая.

EWC

Летам 2017 года Беларусь была абраная для правядзення EWC – Генеральнай асамблеі Еўрапейскай пісьменніцкай рады. Саюз беларускіх пісьменнікаў з’яўляецца сябрам Рады і будзе прымаць ганаровых гасцей. Мерапрыемства адбудзецца ў Мінску ў чэрвені 2018.

ЛІТАРАТУРНЫЯ СТЫПЕНДЫІ

У 2017 годзе ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў» абвясціла пра заснаванне **стыпендыі імя Магдалены Радзівіл для пісьменніц і перакладчыц** і назвала імёны стыпендыятак.

Стыпендыя прызначаная на творчую працу і будзе ўручацца раз на год. Узрост аўтарак, намінаваных на яе, не абмяжоўваецца.

Сёлетнімі стыпендыяткамі сталі: Таццяна Барысік (Магілёў), Алена Брава (Барысаў), Дар'я Ліс (Смаргонь).

Лаўрэаткі стыпендыі імя Магдалены Радзівіл: Алена Брава, Таццяна Барысік, Дар'я Ліс.
Фота: Віка Трэнас.

Творчая стыпендыя ў Дом пісьменніка на выспу Готланд (Швецыя) пры спрыянні Шведскага саюза пісьменнікаў даецца Саюзам беларускіх пісьменнікаў чатыром аўтарам і аўтаркам на год.

Рэзідэнцыя маладога літаратара працуе пры падтрымцы Саюза беларускіх пісьменнікаў, Беларускага ПЭН-цэнтра і Беларускага Дома правоў чалавека ў Вільні. Праграма дае магчымасць творцу ва ўзросце да 35 гадоў два тыдні жыць у Доме правоў чалавека ў Вільні і займацца літаратурнай работай (паэзія, проза, пераклады, крытыка і інш.).

СЕМІНАРЫ І АБАРОНА ПРАВОЎ АЎТАРА

У мэтах падвышэння аўтарскіх кампетэнцый ГА “СБП” цягам 2016-2017 гадоў супольна з Бібліятэкай Камунікат (www.kamunikat.org) арганізавала **серыю лекцый і семінараў па абароне аўтарскага права** ў абласных гарадах і Мінску.

Юрыст Саюза беларускіх пісьменнікаў Вольга Сямашка правяла практычныя заняткі для ўсіх ахвотных па асновах ведання правоў пісьменніка. Па выніках цыклу лекцый быў **падрыхтаваны і выдадзены даведнік па аўтарскім праве**, які мае папяровую і электронную версіі і даступны для вольнага спампоўвання на сайце СБП lit-bel.org.

На сайце арганізацыі створаны асобны раздзел **“Аўтару аб праве”**, прысвечаны адпаведнай тэматыцы. Працуе юрыдычная кансультацыя. Сябры СБП могуць звяртацца па пытаннях рэалізацыі і абароны сваіх аўтарскіх правоў на пошту Саюза беларускіх пісьменнікаў: law@lit-bel.org.

Вольга Сямашка,
юрыст ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў”:

“Валоданне асновамі аўтарскага права – своеасаблівы рухавік, які дазваляе аўтару прапанаваць свой твор шырокаму колу чытачоў і пры гэтым атрымаць адэкватнае ўзнагароджанне ўласнай творчай працы або адмовіцца ад яго. У ідэале пытанне «Ці можна жыць выключна за кошт літаратурнай працы?» павінна займець дадатны адказ.

Сябры ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў» прагнуць ведання ўласных правоў, таму штомесяц абавязкова паступае некалькі пытанняў, датычных юрыдычных аспектаў стварэння, распаўсюду і перадачы правоў на выкарыстанне літаратурных твораў, а таксама фотаздымкаў, твораў мастацтва, артыкулаў і інтэрв’ю ў СМІ”.

ГЕНДАРНАЯ РОЎНАСЦЬ

У лютым 2017 г. у серыі “Кнігарня пісьменніка” выйшла ўнікальная **анталогія жаночай паэзіі міжваеннага часу** (1917-1941) “Бліскавіцы”, складзеная сябрамі СБП, філолагамі-навукоўцамі Аксанай Данільчык і Віктарам Жыбулем. Дзякуючы анталогіі, шырокія чытацкія колы, а таксама даследчыкі літаратуры ўпершыню адкрылі для сябе некалькі дзясяткаў імёнаў забытых паэтэс 1920-х-1930-х гадоў.

Сакратарыят і кіраўніцтва ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў” арганізавалі і правялі аднадзённы **семінар па гендарнай роўнасці** з удзелам спецыяліста ў галіне гендару, лектаркі з Швецыі Вані Хермеле. Семінар прайшоў у Мінску ў офісе СБП 21 красавіка 2017 г.

Акрамя таго, у гэтым годзе заснаваная і ўручаная **стыпендыя імя Магдалены Радзівіл для пісьменніц і перакладчыц**, упершыню праведзены трохдзённы фестываль “Знак роўнасці”, прысвечаны абмеркаванню гендарнай праблематыкі.

Алена Брова, пісьменніца:

“Надзвычай важнай падзеяй для беларускіх пісьменніц і перакладчыц я назвала б заснаванне ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў” стыпендыі імя Магдалены Радзівіл. І ганаруся тым, што сёлета Рада стыпендыі, якую ўзначальвае Святлана Алексіевіч, абрала мяне адной з трох лаўрэатак. Агульнавядома, што сёння беларускім жанчынам-пісьменніцам складаней рэалізаваць і легітымізаваць сваё права на творчасць, чым мужчынам. Многія таленавітыя дзяўчаты, якія выдатна пачыналі, кідаюць пісаць з-за таго, што не маюць магчымасці аддаваць час літаратуры: праца дзеля заробку, хатнія клопаты, якія ў нашых варунках застаюцца справай пераважна жаночай, не дазваляюць дасягнуць канцэнтрацыі, неабходнай для напісання твора. І калі тваё зацятае змаганне з бытам дзеля быцця атрымлівае ацэнку і падтрымку вельмішаноўных людзей, гэта вялікая ўдача. Ты можаш дазволіць сабе засяродзіцца на творчай працы, а што яшчэ трэба пісьменніку? Заснаванне стыпендыі імя Магдалены Радзівіл дапаможа нашым аўтаркам адчуць сябе больш вольнымі, узбагаціць беларускую літаратуру новымі паэтычнымі, праявічнымі, перакладчыцкімі тэкстамі”.

ПАДЗЯКІ

Выказваем шчырую ўдзячнасць нашым партнёрам:

МГА “ЗБС” Бацькаўшчына,
грамадскай культурніцкай кампаніі “Будзьма беларусамі!”,
Шведскаму саюзу пісьменнікаў,
Пасольству Каралеўства Швецыі ў Рэспубліцы Беларусь,
Еўрапейскай Пісьменніцкай радзе,
Радзе Асацыяцыі балтыйскіх пісьменніцкіх саюзаў,
Балтыйскаму цэнтру для пісьменнікаў і перакладчыкаў на выспе Готланд,
Беларускаму ПЭН-цэнтру,
Пасольству Літоўскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь,
Пасольству Латвійскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь,
Пасольству Рэспублікі Польшча ў Рэспубліцы Беларусь,
Пасольству Украіны ў Беларусі,
Пасольству Эстоніі ў Рэспубліцы Беларусь,
літаратурна-мастацкаму фонду “Нёман”,
дабрачыннаму фонду “Вяртанне”,
Фонду культуры і адукацыі Орса-Рамана
і Харытатыўнаму фонду Згуртавання беларусаў Вялікай Брытаніі,
Саюзу пісьменнікаў Украіны,
Польскаму Інстытуту ў Мінску,
Інстытуту імя Гётэ ў Мінску,
Офісу еўрапейскай экспертызы і камунікацыі,
газетам “Новы час”, “Ніва”, “Радыё Рацыя”,
выдавецтвам “Кнігазбор”, “Лімарыус”, “Янушкевіч”.